

Karácsonyi ünnepkör 2018

Ne féljetek!

Dr. Gaál Sándor (Debrecen - Nyíregyháza)

Lekció: Ézs 9,1-6

Előima: *Mennyei Atyánk! Örömmel és várakozással a szívünkben jöttünk el ma este színed elé a gyülekezet közösségébe. Először szeretnénk megvallani alkalmatlanságunkat és méltatlan voltunkat arra, hogy tiszta és szent módon ünnepeljünk. De reménységet adtál nekünk az elmúlt karácsonykor, s azóta is vasárnapról vasárnapra, hogy keressünk Téged, mert Te is keresel bennünket.*

Itt vagyunk, hogy hálát adjunk meglevő életkörülményeinkért, általunk szeretett és számon tartott családtagjainkért. A földi megélhetés mellett azokért a mennyből jövő lelki javakért, amiket gondosan elkészítettél és elküldtél számunkra.

Urunk engedd meg, hogy beálljunk azok sorába, akik előtted hódolnak és dicsőítenek azért a bizonyosságért, amit Jézus Krisztus eljövele hozott nekünk.

Alázattal kérünk, hogy szenteld meg számunkra az istentiszteleten, s majd azt követően szeretteink között eltöltött időt ezen az estén. A Szentlélek jelenléte által köss össze azokkal, akik ma este létedért és a megváltás bizonyosságáért Téged imádnak.

Urunk várjuk szavadat, kérünk, hogy közöld velünk javunkat munkáló akaratodat. Ámen

Textus: Lukács 2,10-11

Ünneplő Gyülekezet!

Hát még egy angyaltól is lehet félni? Igen. És ha ez így van, akkor karácsony(este) szent légkörében legyünk őszinték és tegyük fel a kérdést, akkor mitől nem fél az ember? A válaszunk: bármitől. Akár azt is mondhatjuk, hogy mindentől. A másik embertől, közöttük még olykor azoktól is, akit házastársként, felebarátként rendelt mellénk az Isten. De a

lélekgyógyászat tudna csak igazán ehhez sok-sok esettel szolgálni, elvezetve odáig, hogy az ember képes még önmagától is félni.

Ez érvényes a körülményeinkre is, hiszen félünk a hidegtől, ha az erőteljesen és váratlanul ránk köszönt, és tudjuk, hogy az időjárási viszontagságok egy egész vidék, ország életét megbéníthatják. De az elmúlt évek tapasztalatai azt mutatják, hogy megijedünk a tél idején ránk köszöntő felmelegedéstől, mert ez felborítja az élővilág kialakult rendjét és beláthatatlan károkat okoz. De félünk az Istentől is, ugyanígy az istennélküliség állapotától, hiszen az egy félelmetes dolog.

Kedves Testvérek!

Ezen az estén mindannyian megajándékozottak vagyunk, mert az elmondottak alapján bátran kimondhatjuk, jól jön nekünk ez a mennyei lények által hirdetett üzenet: Ne féljetek! Ha összevetjük a karácsonyi események bibliai leírásait, azt látjuk, hogy nem csak egyszer egyvalakinek, hanem négy alkalommal többeknek hangzik a bátorító üzenet. Ebben az eseménysorban először az előkészítő eseményekben éppen a papi szolgálatot teljesítő Zakariásnak érkezik az erősítő üzenet. Ez azt jelenti, hogy nem kell szégyenkezniük a szolgálatban levő elkötelezett életű embereknek, presbitereknek, lelkipásztoroknak, hitoktatóknak. Nekik is nagyon sokat ér egy ilyen biztatás. A Máté írása szerinti evangélium arról tudósít, hogy Józsefet is ugyancsak meg kell bátorítania Istennek, az angyali üzenet által. Különleges kiállásra, magatartásra kell biztatnia, amikor elhangzik pontos időben, pontosan neki címzetten: „*Ne félj magadhoz venni Máriát!*”. Ehhez hasonlóan éli át az eseményekben összerendezve a mennyei híradást Mária, amikor a kiválasztottság egyedi és egyéni útján elfogadja a küldetést. Riadt lélekkel szinte magába öleli az angyali szót: „*Ne félj Mária!*”

És itt, a ma este felolvasott igeszakaszban negyedszer egy pásztorokból álló munkatársi kollektívát alkotó csoport rendül meg, a mennyei küldöttek megjelenésekor, s ahogyan hallottuk, szinte belekapaszkodnak riadalmukban a mennyei biztatásba: „*Ne féljetek, mert örömet hirdetek nektek, amely az egész nép öröme lesz!*”

Tehát látva a Szentírásban rögzített eseményeket bátran megállapíthatjuk saját különböző és konkrét élethelyzeteinkre nézve, az emberiség általános helyzetére nézve és az első karácsony szereplőire nézve azt, hogy jó nekünk ez a hír, jól jön nekünk ez a „Ne féljete!” biztatás. Annál is inkább mert, aki ezt üzeni, annyira körültekintő, hogy a világ legszentebb és legtisztább üzenethordozóin keresztül, az angyalok által adja át a megnyugtató adó hírt. Tartalmi vonatkozásban láttuk, hogy rendkívül célirányos mind a négy említett bibliai helyzetben, mert aki ránk köszön ezzel a biztatással, hogy ne féljete, Ő jól ismeri az adott esetekben a pillanatnyi megrettenés vagy a tartós félelem igazi okát.

Zakariásnál a megszokott templomi rend emberfelettsége. Józsefnél az emberi igyekezet által fenntartott becsületesség, Mária iránti tiszteletének védelme. Máriánál az a megdöbbenés, hogy mennyei lényekkel találkozik, és az őket elküldő Isten neki juttatja el a róla szóló döntését, hogy anyaként vonja be őt a világ régen várt megváltásának ügyébe. A pásztoroknál pedig egy megszokott, csendes esti munkarendbe érkezik egy egész angyali sereg a hírrel, amely nem csak őket illeti, hanem felelősségteljes továbbadásra kötelezi őket, hiszen ez a hír az egész nép öröme lesz.

Telitalát mind a négy esetben és a saját életünkre vonatkozóan minden alkalommal, amikor a Mindenható eléri a szívünket és szinte átöleli az életünket ezzel az igével: „*Ne féljete!*”. Mert ez az egyszerű mondat a Lélek által megszabadít múltbeli tehertételektől, amelyek nyugtalanítóan és felemésztően, vádló módon elő-elő törnek az emlékezéseinkben.

De a bátorító igének ható ereje van a jelen helyzetünkre, mert bármilyen szorításból ki tud vezetni. Ki ne tudná, hogy számtalan helyzetben kétségek, szorongások uralják el gondolatainkat az operációra várónak, vagy a megoperálnak, a gyermekszületést váró anyáknak, a kihívásokkal szembesülő család apáknak, a változást befékezni képtelen kamaszoknak, a társtalanság miatt gyötrődőknek, a tanulás idejét élőknak és a nevelő szándékú tanítóknak is. A gyógyulni vágyóknak éppen úgy, mint a gyógyításban próbálkozóknak.

De érvényes az angyal üzenete akkor is, amikor előre tekintünk: Ne féljete a jövődtől sem! Annak ellenére se féljete, hogy az angyali biztatás nem tartalmazta annak a pontos meghatározását, hogy lesz-e ennél a helyzetenél nehezebb vagy könnyebb? Hanem azért ne féljete, mert aki ezt üzeni, Ő az az Úr, aki nem csak a félelemérzésünk eredetét ismeri, hanem Ő az, aki lehatol annak a gyökeréig. Addig a pontig, ahonnan a felemésztő gyötrő félelem táplálkozik. Az az Isten üzent az első karácsonyi körülményekben, aki tudta, hogy ez a gyötrelem egyszerűen a tőle való eltávolodottságból, a bűn helyzetből ered. És ezt sem csillapítania, sem megszüntetnie nincs módjában az embernek. Csak leplezni, eltakargatni, vagy azzal próbálkozni, hogy nem veszünk tudomást róla, esetleg taktikusan elfordítjuk a figyelmünket, tovább lendítjük az életünket, ha éppen szorongatna bennünket.

A karácsonyi „Ne féljete!” üzenet nem angyali idill, nem könnyed figyelemelterelés, hanem megalapozott üzenet, távirati stílusban, távirati gyorsasággal és igen mély tartalommal. Ne féljete, mert az üzenetet feladó Isten a félelmet el tudja venni a szívből és annak az okát is meg tudja szüntetni. Az Úr Jézus földre jövetelének ez a lényege. Azért jött, hogy elvegye a félelmet és helyette nem egyszerűen csak vidámságot, átmeneti életörömet, hanem a félelem pusztulását adja. A félelem helyét szintén az angyalok által meghirdetett békesség foglalja be.

Isten karácsonykor megkezdett szabadító tette nem felülkezelés, hanem gyökerekig, mélységig lehatoló megoldás, illetve, ahogyan a megváltó Úr földi küldetését ismerjük a keresztig felemelő magaslat. Az Úr földre való jövele nem egy ünnepélyes megjelenés, hanem egy komoly beavatkozás. A kísértő bennünket megrontó, életünket leromboló félelemmel beárnyékoló szándékának hatástalanítása. Mi legfeljebb odáig juthatunk el, hogy rátalálunk önmagunkban és egymás életében a félelmet keltő dolgainkra, megállapítjuk a helyzet súlyosságát, s ezt olykor kiemelkedő pontossággal meg is tesszük, vagy beállunk a méltatlankodók sorába és sorjazzuk a korunkat jellemző erkölcsi mélységet, a társadalmi igazságtalanságokat és a bennünket megalapozatlanul ért sérelmeket. De a félelmet teremtő okot, az Istentől való távolságot képtelenek vagyunk

áthidalni, vagy szűkíteni. Ennek az egyetlen lehetséges útja, módja, a karácsonyi örömhír, a pásztorokra bízott üzenet volt, amely az Úr Jézus megérkezését és majd kiteljesedő váltságshalálát, feltámadását jelentette.

A félelemnélküliségre való jogosultság abban az egyszeri tökéletes áldozatban van, amellyel eltörölte adósságlevelünket az Atya előtt. A „ne féljetek” biztatásának fedezete abban van, hogy néhány hónap múlva újra ünnepelünk azt, hogy egyértelműen megtörte a halál erejét, de ezt ünnepeljük most a holnapi napon az úrvacsorában is, mert az úrvacsora az angyali üzenet átélésének nagy lehetősége: „*Ne féljetek!*” Jöjjetek, legyünk együtt Ő vele és egymással, ne adjunk helyet, teret, lehetőséget a közöttünk lévő távolságnak!

Az üzenet egyszerű, tiszta, világos, tanítható, tanulható, s az igazi értékét az adja, hogy az Úrtól való. Ő az, aki egyedül képes és hatalmas arra, hogy a mindenekre ráborul a kárhozattal miatti félelemtől megszabadítson. Ő maga mondta sokkal korábban, és majd később is sokaknak: „*Ne félj, mert megváltottalak, neveden szólítottalak, enyém vagy, mert... én az Úr vagyok, a te Istened*”. Ne féljetek! Ámen!

Utóima: *Kegyelmes Atyánk! Belepirul az arcunk abba, hogy mennyit és milyen módon aggódunk mindennapjainkban. És ugyanakkor most felszabadult lélekkel köszönjük meg azt a hírt, hogy bár jogunk van a félelemre, de Jézus Krisztus szabadítása óta nincs okunk félelemben élni és meghalni.*

Hálával köszönjük meg azt, hogy személyesen nekünk és hozzánk szóltál ma este önmagadról úgy, hogy ez szívünk békességét munkálja.

Kérünk, hogy megnyugtatott szívünk eredményét tartsd meg bennünk és a körülöttünk levők miatt tedd láthatóvá rajtunk azt, hogy megértettük és elfogadtuk biztató, megerősítő üzenetedet. A szó teljes értelmében ajándékozz meg szent estével bennünket, hogy amikor hazamegyünk, akkor egyedülvalóságunk ne változzék nyomasztó magánnyá, szeretteink közösségében pedig ne legyen semmi indulatosságot, haragot,

elégedetlenséget okozó dolog. Áldj meg bennünket azzal, hogy Szentlelked munkájaként félelemmentes életet éljünk.

Imádkozunk ennek a gyülekezetnek a közösségéért, az itt szolgálatot teljesítő lelkipásztorért, hivatalos szolgálóidért, a presbiterekért, hogy örömteli biztonyságtételük áldás legyen sokaknak. Kérünk, ajándékozz meg jó előmenetellel ezt a települést, vigyázz erre a vidékre, s féltő kegyelmedben őrizd meg magyar nemzetünket.

Kérünk, hogy segíts megoldást találni a sokaknak aggodalmat adó, bizonytalanságot jelentő nagy népvándorlás kérdésére, tisztalátást, józan értelmet és érző szívet adj nekünk Urunk. Holnap is vezess teljes értékű ünneplésre, hogy színed előtt Téged ünnepelhessünk.

Krisztus Urunk nevében kérünk, hogy hallgasd meg imádságunkat. Ámen.

A karácsonyi gyerek zavart okoz, avagy kell-e nekünk a bajkeverő Jézus?

Dr. Bölcskei Gusztáv (Debrecen)

Lekció: Mt 1,18–2,8

***Előima:** Örökkévaló Isten, szerető menyeyi Édesatyánk Jézus Krisztus által! Magasztalunk Téged, aki a magasságban, a hozzáférhetetlen világosságban lakozol, azért, hogy szent Fiadban, a mi Urunk Jézus Krisztusban közénk jöttél, megosztottad velünk örökkévaló dicsőségedet és életedet, s magadra vetted a mi életünk minden terhét és hiábavalóságát. Dicsérünk és magasztalunk Téged azért a csodálatos irgalomért, amellyel emberi Istenünké lettél, és Krisztus által fordulóponthoz juttattad a mi életünket is.*

Áldunk Téged életünk elmúlt karácsonyaiért, az örömteliekért és a fájdalmasakért egyaránt. Köszönjük a ma karácsonyát szereteteink között, itt a gyülekezet közösségében. Hálát adunk Neked Szentlelked megelevenítő erejéért. Most is azért könyörgünk, szólaltasd meg közöttünk a Te ígédet, a Te evangéliumodat. Segíts meg bennünket, az ige hirdetőjét és hallgatóját egyaránt.

Urunk, hisszük, hogy hallottál bennünket. Kérünk, beszélj most velünk kegyelmesen a Te Szentlelked által Jézus Krisztusért. Ámen.

Textus: Mt 1,23

Ünneplő Gyülekezet! Kedves Testvérek!

A karácsonyi igehirdetésnek mindig csupán egy lehetősége és egy kötelessége van. Újra mondani ugyanazt a történetet az első karácsonyról. Én sem kívánok mást tenni. S ha valaki netán úgy érzi, túl sok a hasonlóság a mai életünk és az első karácsony között, az nem véletlen. Istennél nincsenek véletlenek. Szóljon hát a történet 2018 decemberében a zavarba ejtő karácsonyi gyerekről, a bajkeverő Jézusról.

Azért nagy lehetett ám a zavarodottság a jeruzsálemi kormányhivatalokban, amikor betoppant az a három távol-keleti idegen, és elkezdett afelől érdeklődni, hogy hol a gyerek. Épp most kellett ezeknek is jönniük, amikor nyakig vagyunk a népszámlálásban! Szorosak a határidők, Rómában nem szeretik a késve küldött adatokat, idejében kellene az információk. Hát igen, az információ nagy hatalom. Akinél az adatbázis, annál az előny. Ezer fontosabb dolgunk lenne, tervezni kell a jövő évet, a kilátások nem rózsásak, nehezen csordogál az adó, le kell adni a részesedést a nagy központba, meg kell fogni minden garast. Ezeknek az alattvalóknak meg sosem elég semmi! Mindig csak valamiféle jogait emlegetik, idehaza is, meg a diaszpórában is.

Valamelyik nap még tüntetni is merészeltek valami vallási fanatikuskok. Ráadásul gyávák is, mert mindenféle szakadt öregeket meg gyerekeket toltak maguk elé, mintha értük fájna a szívük. Ismerjük őket, minket nem vernek át. Mintha mi nem ismernénk a nélkülözést, mintha nem magunk fogadtunk volna be egy szegény eltévedt gyereket is minap a palotánkba. Pontosan tudjuk mi, mennyi a szegény, meg a hajléktalan! Hiszen annyi elemzésünk, kimutatásunk van erről. Bizony, csak hálált ne várjon az ember!

No, szóval nem a legjobbkor jöttek ezek a külföldiek, de hát csak foglalkozni kell velük. Olyan tájakról jönnek, ahol érdekes nyersanyagok találhatóak, a titkosrendőrség jelentése szerint az egyiknél nem kevés arany is van. Márpedig a mai világban minden ilyen kapcsolatot ápolni kell. Még jó, hogy a kikötői vámbevételeket mind megkaptuk előre 75 évre.

Na de mit is akarnak ezek? Hogy hol a gyerek? Milyen gyerek? Akiról a próféta beszélt? Már megint ezek az ósdi, vallásos mesék! Mikor nővünk már ki ebből? Mondjátok meg a vallásügyi szakértőknek, hogy készítsenek egy bizalmas összefoglaló jelentést erről az ügyről! De csak szigorúan belső használatra! Tudjátok, a múltkor is kikerült az a bizalmas levél, aztán ezek a fecsegők kikürtölték, amit nem kellett volna! Hiába, már senkiben sem bízhat az ember!

A vallásügyi szakértők el is készítették a jelentést, így már be lehetett határolni az állítólagos születési helyet. Betlehem! Még mázlijuk is

van ezeknek a hóbortosoknak, nem kell messzire menniük. Hadd menjenek, keressék csak nyugodtan! Hanem azért ne bízzunk semmit a véletlenre. Megkérjük őket, hogy ha megtalálták a gyereket, jöjjenek vissza és mondják meg. Sose lehet tudni... majd azt mondjuk, hogy mi is várjuk már ezt a gyereket, és szeretnénk meglátogatni, hogy illő módon köszönthessük. Ennyi kegyes frázist megengedhetünk magunknak, még ha nem is hiszünk benne, tegyünk úgy. Az nem kerül semmibe. (Még egy forintba – akarom mondani – adógarasba sem!) Hadd lássa mindenki, hogy mi tiszteljük a hagyományokat! Ja, majd elfelejtettem! Azért az elitkommandó álljon készenlétben, hátha mégis lesz ott valaki, akiről a nép azt hiszi, hogy ő a messiás. Nehogy valami zavargás törjön ki!

A távol-keleti idegenek aztán szépen útra keltek, s a kormányhivatalokban folyt tovább a munka. A zavar azonban nem múlt el egészen. Hátha mégis... Mi van, ha tényleg ott van a gyerek? Nemrég mások is tartottak Betlehem felé, egy jegyespár: József és Mária. Szavukat sem halljuk az egész történetben. De ezek a szótlan emberek ugyancsak zavarban vannak a gyerek miatt. Honnan van ez a gyerek? Hogy lehetséges ez? Kié ez a gyerek? Mi lesz most? Máriának még csak-csak tudnia kell valamit, hiszen csodálatos angyaljelenésben volt része, hihetetlen dolgokat hallott, de hát ő csak egy asszony. Asszonybeszédnek vélnék sokan, ha elkezdené világgá kürtölni a titkát.

De miket gondolhat József? Talán valami ilyesmit: Még szerencse, hogy nem otthon vagyunk. Ott rögtön kitörne a botrány. Lám csak, milyen furcsák az Isten útjai. Morogtam én is, hogy ilyen nagy utat kell megtenni emiatt a népszámlálás miatt, de így talán alkalom adódik arra, hogy csendben elrendezzük a dolgot. Ne legyen nagy botrány, nagy székely. Majd valahol ott hagyom Máriát ezzel a gyerekekkel, valami pénzt is hagyok nála, hogy tudjon valamit kezdeni kettejükkel. Így elkerülhetem a kínos pillanatokat, a gúnyos megjegyzéseket. Elvégre történt már ilyen a világon. Nem ez az első eset. Nem ő lesz az első gyerek, aki így jön a világra. Majdcsak felnő, aztán lesz belőle valami. Én aztán igazán nem tehetek az egészről. Mi közöm nekem ehhez a gyerekhez? Igen, ez jó lesz így. Egész emberséges megoldást fundáltam ki. Már ha lehetséges ebben a

helyzetben egyáltalán emberséges, jó megoldás. De a magamfajta ember legtöbbször úgyis csak két rossz közül választhat! Nekik nem lesz annyira rossz, nekem meg egy kicsivel talán jobb lesz. No, tegyük el magunkat holnapra! Igaz, nem valami kényelmes ez a hely, de legalább nem vesz meg minket az Isten hidege. Majd holnap megmondom Máriának, hogy határoztam.

Igen, ilyen zavarba ejtően, ilyen zavart keltően kezdődik a karácsonyi gyerek története. Még meg sem született, de már sokaknak fejtörést okoz ebben a világban. Kinek így, kinek úgy. Isten angyalának kell megszólalnia ahhoz, hogy – legalábbis részben – múljon a zavar, tisztuljon a kép, s a helyére kerüljön a titokzatos, zavarba ejtő gyerek. S ahol József azt gondolta, csak két rossz közül választhat, ott megjelenik az Isten megoldása. A gyerek felől mind Jeruzsálemben, mind Betlehemben rosszul gondolkodtak. Zavaró tényező, akit így vagy úgy, de ki kell iktatni, s olyan megoldást kell találni, ami az emberek előtt titokban tartja őt.

De a karácsonyi gyerek titka kiiktathatatlan a világból. Itt nem segít semmilyen jóindulatú vagy rosszindulatú trükk, a gyerek marad. S ez a mi szerencsénk, ez a mi szabadulásunk, ez a mi örömünk. Velünk az Isten! Békességet akar hozni közénk, ezért nem hagy minket békén. Megzavarja köreinket, megzavarja a körkörös, csak önmagunk körül forgó gondolkodásunkat. Ki akar szabadítani a hatalom, az önzés, a sötét gondolatok és indulatok béklyóiból. Miközben mi megoldhatatlannak tűnő problémákon tépelődünk, ő béklyókat, bilincseket akar megoldani. Ez az Isten maradandó titka. Az, hogy amikor már-már azt érezzük, hogy elveszünk a ránk zúduló szavak dzsungelében, felemeli közénk az egy igaz szó titkát, az Ő jelenlétének titkát.

Minden más azért történik, mert Ő így jelenik meg. Csak Róla van szó igazán. Hiába szerepel a karácsonyi történetben annyi különböző ember, csak Ő a lényeg. Nem a fontoskodók, a harsányan kiabálók, a háttér munkát és a piszkos munkát elvégző zsoldosok, még csak nem is a csillagok titkait kutató idegenek. Sőt még csak nem is az angyal a kulcsfigura! Hanem a gyerek. Ő szól most is hozzánk: veletek vagyok. A mindenhatóan hitt és hirdetett hatalmak és törvények világában az Ő

jelenléte szabadítja fel az öröm és a megtisztító könnyek erejét, az egymásra találás csodáját.

Ez az ajándék a miénk ezen az ünnepen is. Nincs földi garanciája, szavatossága, de van csöndes fénye és melege. Lángra gyújthat kihűlő szíveket, csillapíthat fájdalmat, mutathat kiutat. Azt kérdi: akarjátok-e, hogy veletek legyek? Hogy zavarjam a köreiteket? Ó de boldog az, aki azt tudja mondani: igen, te zavarba ejtő gyermek, maradj velem, szeress engem s engedd, hogy veled én is szeretni tudjak ott, ahol gyűlölködés van, békét vigyek oda, ahol békétlenség dúl, megértést mutassak ott, ahol egymástól lopott szavakkal elbeszélnek egymás mellett, megbocsássak ott, ahol kérlelhetetlen magabiztosságú megítélés uralkodik.

Józsefnek így lett szép karácsonya. Az angyal szava nyomán elnevezte a gyermeket Jézusnak, mert saját magán tapasztalta meg, hogyan lehet megszabadulni, s az egyetlen jó megoldásra hagyatkozni. Vállalta a gyereket. Vállalta a menekülsorsot, majd a csendes hazatérést. József egyetlen szava sincs feljegyezve az evangéliumban, de biztos vagyok benne, hogy valahányszor ránézett erre a Jézus nevű gyerekre, azt mondta magában: köszönöm, Uram, hogy jól dönthettem.

Mindig így kezdődik a keresztyén élet. Azzal, hogy kimondjuk: köszönöm, hogy vállaltál engem. S a folytatás: hogy ne vállalnálak én is Téged, mindenütt, mindenkor. Boldog karácsonyt adjon nekünk ez az áldott, titokzatos, zavarba ejtő gyerek – a mindenség Ura, a Krisztus Jézus! Ámen.

Utóima: Urunk! *Köszönjük zavarba ejtő, de életre hívó igédet, szavadat, és Fiadat Jézus Krisztust, aki által nem hagysz bennünket saját kis zavaros világunkban. Köszönjük, hogy benne és általa mutatsz nekünk utat. Légy áldott azért, hogy már csak a Te végtelen kegyelmed és szereteted ejt bennünket zavarba, mert nem is értjük azt a hatalmas ajándékot, amit karácsonyban kaptunk, hogy valóban Immánuel, velünk az Isten!*
Bocsásd meg Urunk, Istenünk, hogy még így is megesik velünk, hogy ki akarunk iktatni az életünkből, visszaránt saját zavaros világunk, önzésünk, sötét gondolatunk.

De köszönjük, hogy a Te hűségedbe, a Te megbocsátó szeretetedbe kapaszkodhatunk! Köszönjük, hogy vállalsz minket! Kérünk légy velünk, hogy szeretetet tudjunk oda vinni, ahol békétlenség van, hogy megbocsássunk ott, ahol ítélkezés van, és Rád tudjunk mutatni ott, ahol reménytelenség van. Így könyörgünk a betegekért, a magányosokért, az ellened lázadókért, a próbatétel alatt állókért, az egész teremtett világért! Jézus, a mi Szabadítónk nevében kérünk, hallgass meg minket! Ámen

Békességre van szükségünk!
Dr. Fazakas Sándor (Debrecen)

Lekció: Mt 2,1-12

***Előima:** Mennyei Atyánk, Jézus Krisztus által. Oly sok mindenre várunk életünkben. Vártunk az ünnep perceire, hogy meghitt családi körben örvendeztessük egymást ajándékainkkal. Vártuk ezt a napot, amikor neked is hálát adhatunk életünk ünnepi, örömteli és szeretetteljes alkalmiért.*

Napjainkat meghatározta a várakozás, az adventi készülődés, hogy végre együtt lehessünk – szereteteinkkel és Teveled. S közben nem feledhetjük, sokan vannak, akik várják már az ünnep végét, mert ilyenkor különösen rájuk tör a magány, egyedüllét, elhagyatottság. Urunk, add meglátnunk, hogy ezt az időt, az ünnep perceit nem a mi elvárásaink, tehetségünk, jó módunk vagy egyedüllétünk minősíti.

Te teszed ezt az időt, minősített idővé – beteljesült idővé. Mert arra az időre emlékezünk, amikor a menny közel hajolt a földhöz, az örökkévaló Isten emberré lett a Betlehemben megszületett Jézus Krisztusban. Olyan eseményre emlékezünk, amelyhez fogható nincs e földön – s az erre való hívő emlékezés teszi felejthetlenné a Karácsonyt, teszi élővé ezt a gyülekezetet.

Add Urunk, hogy az ünnep megszokott kellékein és hangulatán túl meglássuk és megértsük a lényegét: Isten irántunk való szeretetének kinyilatkoztatását. Ebben a feszült várakozásban és emlékezésben kérünk, tedd lehetővé Szentlelked által az Ige hirdetését és meghallását. Szent Fiadért, a Jézus Krisztusért kérünk, szenteld meg ünnepi istentiszteletünket. Ámen!

Textus: Mik 5,1-4

Keresztyén Testvéreim! Betlehem ma olyan helység, ahova a napkeleti bölcsek sem érkeznének el akadálymentesen; még akkor sem, ha a csillagról egy pillanatra sem vennék le tekintetüket. Még őket is

feltartóztatnák a biztonsági emberek. Napjainkban több tucat biztonsági ponton át engedik be a zarándokokat Betlehembe, a születés templomába. A zarándokoknak alá kell vetniük magukat a legszigorúbb biztonsági ellenőrzésnek: bemutatják útlevelüket, átvilágítják csomagjaikat, s ha átjutnak is ezen a ponton, még akkor sem örülhetnek felhőtlenül a megérkezésnek, hiszen minden utcasarkon fegyveres biztonsági erők őrködnek. Az is elképzelhető, hogy gyűlölettől fűtött merénylők zavarnák meg a zarándoklat menetét, az istentisztelet rendjét. A születés temploma, amely az egykori barlang-istálló felett épült, ma a nyugtalanságnak és háborúnak világában áll. A templom, amely mindig a béke szigetének számított, mert különböző felekezetek együtt ünnepelték ott a karácsonyt és együtt vettek részt az istentiszteleteken, ma a békétlenségnek a helyszíne. Ugyan ki gondolta volna, hogy korábban itt született a béke szigetének? És hova lettek a béke jelei és szimbólumai ma Betlehemben vagy a világnak más helyszínein? Nos, Keresztyén Testvéreim, ebben a helyzetben szól a próféta 2018 Karácsonyán - az a próféta üzenet, amely évszázadokon keresztül vigasztalást jelentett Izraelnek, a választott népnek, és vigasztalást jelenthet nekünk is!

I.

Ez az első tanulsága a mai karácsonyi üzenetnek: Mikeás korában **vágyakoztak az emberek a béke után**. A próféta is, és a nép is! Így olvassuk az Igében: „Akkor nyugodtan élnek, mert hatalmas kiterjed a föld határáig. Ez lesz a béke” (5, 3-4). E szavak Isten szavai. Amit hallottunk: Isten kijelentett Igéje – mégis emberi köntösbe öltöztetve, amelyek magukon viselik az ember megtapasztalását, életérzését, félelmét és biztonság utáni vágyakozását.

Mikeás próféta Ézsaiásnak volt a kortársa és szeme előtt történtek kora eseményei: a testvérháború, az ország két részre szakadása, észak dél elleni küzdelme, Júda és Samária viszálykodása; majd, mint kortárs látja az északi országrész, Samária asszírok általi meghódítását és lerombolását, a nép elhurcolását. A pusztulás, a háború, a békétlenség az, amit lát a nép, és lát Mikeás, s ő, mint vidéki ember tudja jól, hogy a pusztulás először a vidéki

kisembert éri el, hiszen itt nincsenek erődítmények és nincsenek városfalak.

A próféta reménykedik. De miben reménykedik? Nem az asszír seregek és vezérek jobb belátásában. Nem a szomszédos hatalmak segítségében. Még csak nem is a királyi ház, a politikai elit józanságában és bölcsességében reménykedik a próféta. *A próféta a megmentő születésében reménykedik.* Annak a születésében, aki Isten hatalmával és erejével fog békét teremteni. Mikeás felmutatja: ez a békességet teremtő erő nem a hatalom középpontjából, a fővárosból, királyi palotából származik. Nem egy olyan vendég jön, akinek jó politikai vagy gazdasági kapcsolata vannak, aki fényes karrier előtt áll, vagy ellenállhatatlan tekintéllyel és stratégiai tervekkel.

Mikeás két nevet mond, egy település nevét és egy személynevet: Betlehem és Dávid. Betlehem szürke kis település volt. Igen, a legkisebb porfészek az akkori Palesztinában, egy Isten háta mögötti hely. Nos, innen származik a béke, az üdvösség, a megoldás. S el tudjuk ezt képzelni? Aki csak hallgatta ezt a prófécíát, biztosan derült rajta. Az akkori és a mi ember egy dologban hasonlít: amikor szemeink előtt valami jelentéktelennek tűnik, azt hisszük, hogy abból semmi jó nem származhat.

S érdemes összevetni Máté evangélistát és Mikeás prófétát. Van egy lényeges különbség, ahogyan Máté idézi a most felolvasott prófécíát. „Te pedig Betlehem, Júda földje, semmiképpen sem vagy a legjelentéktelenebb Júda fejedelmi városai között...” (Mt 2,6). És hogy olvastuk Mikeásnál? Azt mondja Mikeás: „bár a *legkisebb* vagy Júda nemzetségei között” (5,1.v.) Hogyan lehetséges ez? Úgy, kedves testvéreim, hogy mikor Máté evangélista megírja a könyvét, már tudja, hogy innen született Jézus, a Megváltó. Ő is vigasztalni akarja népét, mint egykor Mikeás, de már hozzáteszi a maga látását, hitét és reményét, illetve *azt a megállapítást, hogy Isten betöltötte az ígéreteket.* Íme, a legkisebb nem a legjelentéktelenebb! Mikeás még csak előre tekint, még csak reménykedik és azt mondja: igen, ebből a kis városkából, ebből a kis nemzetségből, amely még most a legjelentéktelenebbnek tűnik, innen származik a megoldás.

A másik név: Dávid. Alacsony termetű, jelentéktelen pásztorlegény ő. Ő az, aki szembeszáll Góliáttal, s aki később Izrael legtehetségesebb és legdicsőségesebb uralkodója lesz. Róla sem gondolta volna senki, amikor parittyájával kiállt az óriás ellen, hogy ő Isten választottja – hogy ő lesz az a király, akire majd mindenki hivatkozik és akinek utódjaként képzelik el majd a Messiást. De folytathatnánk a sort: ugyan ki gondolta volna, hogy az egyiptomi talált gyermek, akit a gyékénykosárból emelnek ki, Mózes, ő lesz Izrael vezetője, aki kivezeti a népet a rabságból. Vajon mit akart mondani ezzel a próféta? Testvéreim, nem azt, hogy támad egy vezér, aki elég erős ahhoz, hogy diktátorokat eltávolítson, hogy terrorcsapatokat lefegyverezzen, hogy felfedje a titokban szervezkedő ellenséget, hogy leleplezze a háttérben kártyákat keverő politikusokat és üzletembereket, akik befolyásolják a világ menetét, gazdaságát és a hadiipart. Nem! A próféta nem ezt ígéri. A próféta egy *egészen más* megmentőt ígér. Ki lesz ő?

II.

Erről szól másodszer az Ige üzenete és meglepetése: **egy gyermek a békesség fejedelme.** Hétszáz évvel Mikeás próféta után valóban jön valaki, aki elég jelentéktelen ahhoz, hogy ne keveredjen bele a világpolitikai intrikáiba, aki elég kiszolgáltatott, törékeny és szánalmas ahhoz, hogy ne tudjon nyomást gyakorolni a pénzügyre, a gazdaságra, a gazdasági lobbykörökre, és ne akarjon megfelelni az emberek elvárásainak. Egészen más megmentő jön. Isten egészen másként váltja valóra a próféta ígétét. Nem a jeruzsálemi palotában, hanem egy istállóban kezdi el a világ megváltásának a történetét. Miért? Mert Isten nem kijavítja, nem foltozgatja ezt a sérült világot, a régi szakadozott világrendet. Isten valami egészen újat kezd!

Keresztyén Testvéreim! Csak kevesen voltak, akik felismerték, hogy ebben a gyermekben valóban a teljesség jött el. Például az agg Simeon (Lk 2,21ff.), az a hívő izraeli ember, aki a templomban karjába veszi a gyermek Jézust, aki imádkozik, hálát ad érte és ezt mondja: Uram most már elbocsáthatod a te szolgádat, mert az én szemei látták az én üdvösségemet, látták, hogy Isten ígérete beteljesedett. Vagy a napkeleti bölcsek, akik

megsejtették, hogy Izrael királya megszületett, hogy ez a gyermek meg fogja változtatni a világ menetét; felismerték, hogy benne ott van a jövő. Az ő esetük azért mégis tanulságos. Az ő tudományuk és értelmük segítségével kikövetkeztetik, hogy Izrael megváltója, királya megszületett. De amint leveszik a szemüket az Isten által megadott jelről és elkezdnek a saját értelmük és logikájuk után gondolkodni, azt hiszik, hogy a palotában kell keresni ezt a megváltót. Így jutnak el Heródes udvarába, így találkoznak az ottani farizeusokkal és bölcsekkel. És mi az, ami újból útba igazítja őket? A Kijelentés, az Ige, a prófécia szava. Tanulságos az ő esetük, mert azt bizonyítja, hogy értelemmel és hittel, hitben és értelemben – de csak így együtt – lehet megragadni a karácsony csodáját és Krisztus személyének a titkát. Egyiket sem lehet a másik ellen kijátszani.

Nos, Keresztyén Testvéreim, a próféta szava beteljesedett, de amíg eljött ez az idő, hétszáz éven keresztül ez az Ige nyújtott vigasztalást a szenvedő emberek sokaságának. És amikor valóban eljött a Megváltó, akkor sok embernek rendbe jött az élete, mert vele találkoztak. Zákeus, a vámszedő gyökeres változáson megy át, miután Jézus házába betér. A megváltozott ember így szól: mindent helyre teszek, mindent visszaállítok, amit elrontottam, ha valakitől valamit elvettem visszaadom. Helyre jön az élete a házasságtörő asszonynak, a kirekesztett leprásnak, a bénának, a nyomoréknak, és mindazoknak, akik megtalálják az ő személyében a békességet.

III.

Végül ez **a békesség itt a földön számunkra is érvényes!** Az ígélet érvényes volt hétszáz évig, mindaddig, amíg eljött a beteljesedés pillanata. Az ígélet kétezer év után is áll, és a mi számunkra is érvényes. Mert nekünk is szükségünk van a békességre! Teller Ede, a magyar származású világhírű fizikus, az atombomba egyik feltalálója, így szól egykor: optimista az, aki azt hiszi, hogy a jövő bizonytalan. Nos, ő tudta, nem csak hitte, tudta, hogy a jövő egyáltalán nem biztos, a vég be van programozva, az emberiség kezébe egy olyan eszköz került, amellyel bármelyik pillanatban elpusztíthatja magát. S másfelől ott vannak a javíthatatlan optimisták, a fogadatlan béke-próféták, akik Happy End-et hirdetnek szerte a világban,

nem egyszer furcsa, keresztyénnek tűnő eufórikus örömmel, édeskészsirupos mázzal leöntve, azt hirdetve, hogy minden rendben van, minden jóra fordul, mert mi emberek ezt meg tudjuk csinálni!

De lássuk, hogy mit mond az Ige! Lássuk, mit mond a próféta! Az írásban azt olvassuk, hogy Izrael fiai nyugodtan élnek. Károli Gáspár, nagy Biblia-fordítónk oly szépen fordítja ezt: „*bátorsággal lakoznak*” (4.v.) a választottak. Így is mondhatjuk: biztonságban élnek. Igen, erre volna szükségünk! – kiált fel a mai ember 2018 karácsonyán. Biztonságban tudni az életemet, szeretteim életét, családtagjaim életét. Biztonságban, azaz nem kiszolgáltatva a létbizonytalanságnak. Nem kiszolgáltatva az egyre kevesebbet érő nyugdíjnak és fizetésnek, nem kiszolgáltatva esztelen politikai rivalizálásoknak, jólétet ígérő, de megszorításokat tartogató gazdasági csomagnak, növekvő energiaáraknak. Nem kiszolgáltatva pszichopata ámokfutóknak, akik bankokban lelőnek embereket, túszoikat szednek és gyermekeket iskolákban fogva tartanak. Biztonságban lenni a házaikba betolakodó megélhetési bűnözőkkel szemben, nem kiszolgáltatva lenni a belső családi erőszaknak. Ez az, amire nekünk szükségünk volna ma!

De hogyan? Keresztyén Testvéreim! A Betlehemben megszületett Jézus nem csak a léleknek akar békességet adni. A vallásnak, a hitnek, a keresztyénségnek nem csak ez a lényege, hogy kielégítse az ember lelki igényeit. Többet akar! Megszüntetni az ellenségeskedést és a feszültséget az emberek között, s ha kell a családtagok között. Elejét venni a békétlenségnek. Hogyan? Az a gyermek, aki megszületett a betlehemi jászolbölcsőben később így szól: Imádkozzatok ellenségeitekért! S látjuk, hogy itt az érzület megváltoztatásáról van szó! Fel kell vállalni a felelősséget a másik emberért, ha kell az ellenségért is. Unszimpátia és érdekellentétek mindig lesznek, amíg az emberiség együttélésre kényszerül. De azon áll vagy bukik a világ békéje, hogy ezt hogyan tudjuk kezelni. Jézus Krisztus és a keresztyénség ezt a felelősséget akarja számon kérni ezen a karácsonyon is rajtunk. Ne csak a lélek hullámmására és jólétére figyeljünk. A keresztyén üzenetet nem lehet beszorítani a templomok falai közé; a keresztyénségnek figyelni és cselekedni kell templomok szentélyein kívül is

– ott, ahol a nemzet, a haza, az ember sorsát kovácsolják és az együttélés feltételeit döntik el. S ha kell, akkor úgy is, hogy a békesség kedvéért beérem akár egy kisebb darab kenyérrrel.

Mert az a Jézus, aki Betlehemben megszületett, és akinek születésért a mai ünnepen hálát adunk, ez a Jézus a megfeszített és feltámadott Krisztus – a világ ura és fejedelme! Ő az úr minden földi, politikai, katonai vagy gazdasági hatalom felett. Vagyis minden világpolitikai intrika, katonai agresszió és pénzügyi spekuláció megítéltetik általa. Nekünk nem ez utóbbi hatalmakhoz kell alkalmazkodni, hanem a Krisztus királyságát hirdetni – s keresni a több békesség, a több igazság, a több irgalmasság megélését a mindennapokban.

Testvéreim, a hit nem magánügy. A hit mindig közügy! S ezt a küldetést nem emberek bízzák ránk, ezért nem is vonhatják kétségbe. Ezt a feladatot a mi megtartó Messiásunk, a karácsonykor megszületett Krisztus ruhazza ránk és kéri számon. Ennek a hitnek emberi életünkhöz, a mi közös életünkhöz van köze. Jézus Krisztus, a megígért és várt Messiás megszületett! Ő ma is ott akar lenni az életünkben – ott, ahol vágyakozunk a békesség után, ahol biztonságban szeretnénk lakozni szereteteinkkel, s ahol el kell fogadni, hogy benne Isten békessége öltött testet. Isten megbékéltette magát velünk, az emberrel! Béküljünk tehát meg mi is egymással! Ez a békesség, az e biztonság és e biztonság keretei között megélt szeretet legyen a mi legszebb karácsonyi ajándékunk. Ámen!

Utóima: *Mennyei Atyánk! Hálát adunk Neked végtelen szeretetedért, amelyet Jézus Krisztus születésével bizonyítottál a világ felé. Köszönjük, hogy a mai ünnepi Igehirdetés által újból megerősítettél minket abban a hitünkben és reménységünkben, hogy Szent Fiad születése által személyesen aláztad meg magad, hogy minket felemeljél, személyesen kerested meg a bűn, halál, ítélet és békétlenség alatt szenvedő embert. Urunk, megvalljuk, hogy oly gyakran megelégszünk az ünnep hangulatával, külsőségeivel és nem is sejtjük, hogy a jelentéktelen kezdetek mögött a Te nagyságos terved készül, hogy a te karácsonyi ajándékod mennyire szívből,*

atyai szívedből jött és milyen végtelen áldozatot jelentett számodra. Urunk bocsásd meg vakságunkat, érzéketlenségünket és hitbeli eltompultságunkat – tedd a mostani ünnepet, időnknek e darabját beteljesült idővé: add megértenünk és hinnünk, hogy Szent Fiad eljövetele által olyan szabadságra és méltóságra hivatottunk el, amelyhez semmilyen rang, karrier vagy tisztség nem hasonlítható. Ezután már nem csak Isten gyermekeinek neveztetünk – így is élhetünk. Urunk Krisztusunk, te megkerestél életünk magányaiban, bűneiben és mélységeiben, de nemcsak megváltottál, hanem a Te örökségében is részeltettél. Szabad nekünk ezután élnünk ezzel a kegyelemmel, és szabad nekünk hirdetnünk a veled és egymással való megbékélés lehetőségét ott, ahol még mindig árnyékként vetül egyéni és közösségi életünkre a bűn valósága.

Kérünk Urunk! Szenteld meg ennek a gyülekezetnek karácsonyi ünneplését. Add, hogy igényeljük és megtapasztaljuk a te megtartó szeretetd biztonságát és áldását. Add, hogy e gyülekezet minden tagja Isten gyermekeinek bizonyosságával és szabadságával forduljon embertársa és a világ felé. Így érezhet meg a világ is valamit abból az isteni szeretetből, amely életet, megtérést és üdvösséget kíván ajándékozni teremtett világának. Urunk, engedd meg, hogy örömünk őszinte, áldott, fenntartások nélküli legyen ezen az ünnepen – a Te dicsőségedre és az emberek javára. Ámen!

Kezdetben

Dr. Kovács Krisztián (Debrecen – Berettyószentmárton)

Lekció: Lukács 2,15–20

Előima: Örökkévaló Istenünk, megváltó Krisztusunk!

Ezen a mai napon engedd bennünket örvendezni és hálát adni, engedd, hogy el tudjuk engedni mindazt, ami sokszor megakadályoz bennünket abban, hogy őszintén mondjunk köszöntet Neked. Szabadítsd fel szívünket a félelem és szorongás alól, tisztítsd meg lelkünket a harag és megbocsátani nem tudás görccseitől, világosítsd meg gondolatainkat, hogy ne csak magunkra tudjunk gondolni, hanem másokra és Tereád is! Add, hogy el tudjuk fogadni a megváltás csodáját; azt, hogy Te érettünk születél és miattunk vetted magadra az emberi lét formáját. Kérünk, segíts minket, megértsük, megérezzük ennek hatalmas nagy jelentőségét. Add, hogy ünnepünk az erre való rácsodálkozás alkalmá is lehessen.

Köszönjük Neked, megváltó Krisztusunk, hogy engedsz bennünket ünnepelni, megállni, elcsendesedni, együtt lenni azokkal, akiket régen nem láttunk, együtt örülni, s együtt reménykedni bűneink bocsánatában az úrvacsorai közösségben.

Légy velünk ebben az ünnepi órában, keresd a mi szívünket, figyelmünket, értelmünket, hogy életünk, gondolataink, felfogásunk fordulópontja lehessen a Te születésedre való emlékezés. Add, hogy emberré válásod segítsen minket is igaz emberré válni; add, hogy a minket megszólító isteni szó, testté lett ige segítsen bennünket abban, hogy mi is megszólíthassunk másokat az őszinteség, együttérzés, megbékélés felebaráti hangján.

Szentháromság egy örök Isten! Legyen Neked örök dicsőség, vég nélküli hála és szüntelen magasztalás, most és minden időben. Ámen.

Textus: János 1,1–13

1. Kezdetben

„Mélységes mély a múltnak kútja.” – írja le Thomas Mann a „József és testvérei” című monumentális regényének első mondataként. A múlt az mindig misztikus és kalandos, veszélyes és félelmes egyszerre. Családi legendáriumok, gyülekezeti krónikák, városi históriák és nemzeti történelemkönyvek őrzik a múlt eseményeit, a közösség eredetét, önmagunk múltbéli gyökereit.

De a „tegnap” sokak számára a múlt temetőjét is jelentheti: elfeledni, fel nem deríteni, meg nem történtté tenni, végképp eltörölni a bűnt, vétket, hibát.

Másoknak a múlt a fájdalmak forrása, s az emlékezés nem más, mint a sebek feltépése: ott vannak az elmúlt régi szép idők vagy rossz napok, az előrement szeretett és szerető családtagok, ütések és ölelések, az öröm és a bánat könnyei.

És identitássá (önazonossággá) is válik a múlt, ha régi dicső korokra, nemzeti hősökre, vagy éppen egykori énünkre emlékezünk vissza; mert a múlt az mindig elkezdődött valamikor a mi számunkra is: egy születéssel, egy döntéssel, egy kihívással.

Minden dolognak a kezdetén van valami inspiráló, valami mozgató erő, valami útra és útnak indító.

Óvodások ballagási tarisznyája a hamuban sült pogácsával, általános iskolát elhagyók tanároktól kapott életbölcsségei, éretté vált fiatalok nagybetűs életre vezető szülőktől kapott szentenciái arról tanúskodnak: minden kezdet nehéz – de minden útrakelés pillanatának megvan a maga nagy útbaigazító bölcssége. S ezekre aztán évek, évtizedek után szentimentálisan vissza is tudunk emlékezni: áldásokra, mondatokra, szülők könnyek között elsuttogott szavaira; őrzünk ballagási szalagokat, könyvekbe írt idézeteket, igés kártyákat. Majd újabb évek, évtizedek múltán vehemensen emlékezünk vissza pályánk, kapcsolataink, karrierünk legelejére, s talán arra is, hogy mi állt mindezek kezdetén.

Az emberiség történetének kezdetéhez vezetnek vissza bennünket ma János evangéliumának himnikus, ünnepélyes szavai. S feltárul a múlt mélységes kútja, világossá válik az eredet-kérdés sötétsége, meglátjuk vargabetűkkel teleírt emberiség-könyvünk első oldalát az Isten írásával. S

megannyi elképzelés, fantazmagória, elmélet válik feleslegessé emberi eredetünkről, származásunkról, „keletkezésünkről és előállításunkról” ha erre a kezdetre tekintünk vissza. Mert karácsony ünnepe, Krisztus születése azt jelenti, hogy olyan kezdetünk van, hogy életünknek, ember-voltunknak egy olyan origója van, ahol maga az Isten áll.

Egyértelműen cseng egybe a jánosi evangéliumkezdet a teremtéstörténettel. Egyértelműen áll az Isten minden kezdet-kezdetén, minden történet legelején. Nem az ősröbbanás, nem az evolúcióelmélet első állomása, de nem is az ember maga, nem a bűneset, nem a gonoszság, nem az erőszak, nem a hatalom, nem a pénz; hanem maga a Teremtő Isten. S ahogyan a múlt sötét kútja világossá lesz, úgy lesz világossá a mi számunkra is: hogy az, aminek kezdetén az Isten áll, az nem lehet rossz, az csak jó, tökéletes és szép lehet.

Az élet lehet sokszor nehéz, lehet teher és kínszenvedés, s ez átérezzük gyakran szinte valamennyien – de ott áll a kezdetben az élet Ura; s ott áll a mi kezdetünknel, sőt, a kezdetünk előtt az Isten: ahogyan karácsonyi/keresztelési énekünkben (329,2) énekeljük: *„Nem éltem még e föld színén: te értem megszületté; Még rólad mit sem tudtam én: tulajdonoddá tettél; Még meg sem formált szent kezéd, Már elválasztál engemet, Hogy társam légy e földön”*

Azért kellett Istennek emberré lennie, azért kellett Krisztusnak megszületnie, ezen a földön élni-halnia, mert az Isten akarta az életet; a kezdetnek folytatást és méltó befejezést szánt. És ez így igaz az ember(iség) életére, s így igaz a személyes életünkre is. Olyan ez az igeszakasz, mint amikor egy fél-festménynek meglátjuk az elejét, egy félig befüggönyözött szoba teljesen kitarul előttünk, egy félig olvasott könyvnek elolvassuk az elejét – s egyszer csak megértünk mindent, feltárul előttünk a szépség, az értelem, a csoda; mert az Isten kijelenti nekünk embereknek az ő kezdetben is már létező/megszólaló Igéjét.

2. Kezdetben volt a kommunikáció

Az Ige az mindig szó – németül, angolul eleve így fordítják az itt szereplő görög „logosz” szót – s a szó az mindig kommunikáció. Két ember egymásra

való odafigyelése, viszonya mérhető le abban, ahogyan egymással kommunikálnak, beszélnek, vagy éppen nem beszélnek. Világok vannak a mi szavaink mögött is. Egy határozott „nem” mögött világok dőlhetnek össze a másikban, remények válhatnak köddé, kártyavárként omlanak össze tervek, elképzelések... Egy „igen” pedig mindent jelenthet: jövőt, holnapot, lehetőséget. Egy pohár víz kérése a túlélésért való minden küzdelmet jelenti a szomszéd számára; egy bocsánatkérés a kapcsolatok rendezni akarását és az egymás mellett való normális élet igényét akarja kifejezni; egy egyszerű vallomás – szeretlek – a közös élet, a sors- és életközösség iránti vágyat rejti magában.

Kezdetben volt tehát az Isten kommunikációja az ember felé: ez egy teremtő szó a teremtés hajnalán, s ez egy megváltó szó Jézus Krisztus születésekor. S világok vannak e szavak mögött is. Az Isten kommunikálni akar az emberrel minden életkörülmény között. Van mondanivalója az ember számára, van üzenete, van tartalom a szavai mögött, van súlya és tekintélye az Ő szavának. Ez a szó egyszerre vigasztaló, bátorító, reményt adó, életre hívó, megváltást, bűnbocsánatot és örök életet ígérő.

Egyre jobban átérezzük az emberi szavak elgyengülését, inflálódását. Hiteltelenné, hazuggá, pletykává, intrikává, olcsó kritikává, gyűlöletté, rágalmozással válnak – egyre inkább szavaink. S eszünkbe jutnak olyan kritikus döntéshelyzetek, amikor azon őrlődünk, hogy „kinek is higgyek”, „kinek a szavára lehet adni”, „kinek az adott szavára lehet számítani”? Mert mintha az „én és te” közötti kommunikáció csupán önkifejezéssé és önkijelentéssé vált volna, ahol a másik nem partner, nem megszólított, nem beszélgetőpartner, hanem csak néma hallgatóság, vagy gúnyolódás, rágalmozás, megfélemlítés és fenyegetés címzettje.

S miközben egyetemek, főiskolák kínálják képzéseiket a divatosá vált kommunikáció-tudomány terén, aközben elbeszélünk egymás feje felett, s ami még rosszabb és szomorúbb: elbeszélünk egymás élete felett. Nem tudunk életbevágó dolgokat megosztani a másikkal, nem vesszük észre a másik életsegélykérését. Nem tudjuk megszólítani abban az élethelyzetben, krízisben, válaszkérésben, ahol minden jó és találó szó

életmentő lehetne. Olcsó részvétet, útszéli közhelyeket, elcsépelte kliséket mondunk legtöbbször egymásnak: felületesen, érintőlegesen, odavetve.

De az Isten szava életünk legnagyobb mélységeiben ér utol bennünket; életünk és embersorsunk legégetőbb kérdéseire ad választ. A mai Ige, az isteni szó azt mondja a mi számunkra: mielőtt az ember bármit kérdezett, kért volna az Istentől, Ő már megválaszolta. Krisztus születése ezt jelenti: testté, valósággá vált az Isten emberekhez való szava. Az Isten nagy karácsonyi ajándéka az embernek: valósággá vált a szava; megtartotta adott szavát.

Ha visszatekintünk a kezdetünkhöz: a történetünk, a sorsunk, az életünk nem kérdéssel, nem ingatag lábakon álló ábrándokkal kezdődik, hanem az Isten szavával – s ez az emberi élet létbiztonsága! Az örök emberi identitáskeresés kiindulópontja ez: azért vagyunk ezen a világon, mert az Isten igent mondott ránk, akarta, hogy legyünk. A kezdetünk egy akart kezdet!

S egyházi, gyülekezeti életünkben mennyire van jelen ez az isteni szó? Hol van az Isten szava, az az iránti igény, az az iránti felelősség? Mennyire élünk-halunk azért gyülekezetben és egyházban, hogy meghalljuk ezt az Igét? Amely ugyanúgy vigasztal és bátorít, mint ahogyan kritikusan megkérdőjelezi tetteinket, szavainkat. Egyházban és gyülekezetben élni nem jelent mást, mint az Isten Igéjét várni, hallgatni, keresni, megélni, megcselekedni. Hitünk, vallásosságunk, felekezetiességünk, egyháziasságunk sem kezdődik (kezdődhet) semmi mással, mint az Isten szavával, Igéjével. S ez az Ige világossá tesz számunkra oly sok mindent.

3. Kezdetben volt a világosság

Nagyon szépen jelenik meg a világosság és a sötétség kettőssége az ünneplésünkben, sőt, már az ünnepre való készülődésünkben. Gyertyákat gyújtogatunk, izzókat aggatunk fel, mécseseket teszünk az ablakokba. De egy sötét szobában gyújtott gyertya vajon mire emlékeztet bennünket? Mi jut eszünkbe a már-már giccsessé vált köztéri égőkről, girlandokról? Mai világosságot hozó Igénk szerint az ős-világosságra kellene, hogy emlékeztessenek bennünk ezek a fények.

A teremtéstörténet szerint ez a teremtő Isten első szava: „Legyen világosság!” Az Isten világosságot akar – átláthatóságot, egyenességet, egyértelműséget – mert nem akarja, és nem szereti a sötétséget! Óriási erkölcsi (etikai), társadalmi, politikai üzenete van ennek. Nézzünk csak körül! A családjunkban, munkahelyen, a városban/faluban, országunkban, társadalmunkban, a háború sújtotta övezetekben, a harmadik világban, vagy akár a gyülekezetünkben, egyházunkban: mennyit látunk az Isten által akart világosságból? Nem vált-e mindennapi tapasztalatunkká a morális, szellemi, lelki sötétség, nem vet-e árnyékot az Isten világosságára a hatalom, az erőszak, a gyűlölet, az önzés? Nem tapogatózunk-e a közélet ködében, nem sötétedett-e be a keresztyén nyugat?

De menjünk tovább! Mennyire éljük mi magunk az életünket az Isten világosságában? Nem akarunk mi magunk mégis olyanok lenni, mint egy félig takart szoba, félig kiállított festmény, félig olvasott könyv, hogy a sötét és homályos részek megmaradjanak saját magunknak? Nem akarunk-e mi magunk is sokszor elrejtőzni az Isten világossága előtt, hogy sötétben úzzuk istentelen és Isten nélküli dolgainkat?

Krisztus azért született, mert szükség volt arra, hogy az Isten világossága betörjön az ember életébe, az emberi élet minden területére. Bármennyire is akarják, vagy igyekezünk mi magunk is konzumálni, domesztikálni, kellemessé tenni karácsonyt, azért ne feledjük, hogy ez egy kőkemény ős-ünnepe: az Isten világossága áttörte az ember által „összehordott” sötétséget. Ez az ünnep tele van feszültséggel, erővel, küzdelemmel, leleplezéssel, átvilágítással: az Isten világossága megnyerte a sötétség elleni háborút! Olyan elementáris erővel fejezi ki ezt Johann Sebastian Bach egyik karácsonyi kantátája és annak szövege: *„Keresztyének, marjátok, vessétek bele ezt a napot fémbe és márványkövekbe!”*

Érezni és érteni lehet az ünnep dinamikáját, erejét. Túl kell lépni a betlehemi idillen (ráadásul az sem volt idilli!) – s el kell jutni oda, hogy az Isten világossá tette az ő világosságát. Azaz: nem a sötétség és világosság kétes kimenetelű párharcáról van szó többé; nem egy vagy-vagy választási lehetőségről, hanem arról, hogy az Isten világossága az egyetlen járható út

az ember számára, s egyben jelenti a sötétségben való járás lehetetlenségét.

Karácsony az egyértelműség ünnepe: Isten egyértelművé tette akarátát, s ez a világosság igenlése, s egyben ítélet minden sötétség felett. Lehet, hogy Jézus személye sokak számára kérdéseket vetett fel ott és akkor, és sokan még ma is előszeretettel kételkednek benne – és sötét utakon járnak.

Lehet, hogy sokan ellentmondásokat és nem egyértelműségeket fedeznek fel a Bibliában és a sötétben tapogatóznak. De mindez nem jelentheti a keresztyén ember számára az Isten szavának, akarátának a nem egyértelműségét.

S ez a világosság, amelyről János ír, közösséget teremt az ember számára: Isten gyermekeinek közösségét. Családi ünnep sok helyen Karácsony. Persze hogy családi ünnep: újra vissza lehet találni az atyai házhoz, újra testvérnek lehet szólítani a másikat, újra be lehet pillantani az elvesztett paradicsom kapuján, s megpillantani az ős-otthon melegét, ahogyan egyik szép karácsonyi énekünk mondja:

„Ma paradicsom kapuját ismét megnyitotta, Kérub nem állja ajtaját, ezért minden áldja, ezért minden áldja” (RÉ 313,8). Ez a világosság segíti rendezni a kapcsolatainkat: egymással és Istennel; mert a sötétségben élő sosem tud megbocsátani és megbocsátást kérni, csak az, aki meglátott valamit az Isten világosságából

„Mélységes mély a múltnak kútja.” Mindannyiunk múltjának létezik egy kútja. De vajon mit látunk, ha minden dolgoknak és minden dolgainak a mélyére tekintünk, s ha visszanezünk minden dolgok kezdetére, egész ember-létünk legelejére? Mennyit látunk ebben a múltban magunkból, s mennyit látunk benne az Istenből? Látjuk-e mindenkinek a kezdetén az Istent, az Isten szavát, világosságát? Akarjuk-e eszerint élni az életünket? Beszélgetőtársává akarunk-e lenni az Istennek? Alávetjük-e életünket az Ő teremtő szavának? Ha igen, akkor igazi karácsonyunk lehet. Így legyen, ámen!

Utóima: *Mennyei Atyánk, áldunk és magasztalunk, mert egyszülött Fiadat, a világ Megváltóját emberi testbe öltöztetted. Add, hogy születésének híre örömmel és békességgel töltse el szívünket, amikor mindenekért így könyörgünk hozzád:*

Add, Urunk, hogy szent Fiad születésének örömhírét szívünkbe fogadva mi is gyermekeiddé lehessünk! Segíts, hogy egész életünkben Urunként kövessük őt, aki az elhunytak első zsengeje volt, hogy a feltámadásban mi is testvéreivé lehessünk! Urunk, részesítsd egész egyházadat az igazi karácsonyi örömben. Urunk, békét teremtő szereteted töltse be ma az egész földet, hogy a népek és nemzetek kiengesztelődjenek egymással, és gyermekeid mindenhol békességben élhessenek!

Segíts, hogy a világ felismerje: tehozzád tartozik, és befogadja az Üdvözítőt, akit megmentésére küldtél!

Urunk, vedd körül oltalmazó szeretetteddel a magukra maradtakat! Áraszd szívükbe békességedet, és akik emberektől nem kaptak ajándékot, azokat is örvendeztesd meg örökkévaló ajándékkal, amelyet egyszülött Fiadban adtál minden embernek!

Urunk, könyörgünk azokért, akik mindeddig bezárták szívüket szereteted előtt, és elutasították ajándékaidat. Nyisd meg szemüket, hogy ma ők is meglássák világosságodat, és elfogadják legdrágább ajándékodat, szent Fiadat, akit megváltásukra küldtél. Urunk, légy ma minden beteggel és minden szenvedővel! Segítsd meg őket, hogy minden nyomorúságnál, még a halál fenyegetésénél is nagyobbnak lássák ajándékodat, amelyet szent Fiadban adtál a világnak!

Hallgass meg minket, Urunk, és add, hogy a karácsony öröme és békessége kísérjen minket életünk minden napján, míg az örökkévalóságban színről színre láthatunk, és angyalaiddal együtt dicsőíthetünk téged. A mi Urunk, Jézus Krisztus által kérünk. Ámen.¹

¹ Utóima az evangélikus agenda alapján.